Nr. 14 (48) Vilnius 1939 m. balandžio 4 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Pasisėkite pašarinių kopūstų

Visi mūsų ūkininkai sėja galvinius valgomus kopūstus, bet retai kas težino, kad yra dar ir tam tikri pašariniai kopūstai. Todėl suglaustai nors parašysime apie šį labai naudingą pašarinį augalą.

Pašariniai kopūstai žymiai skiriasi nuo valgomųjų tuo, kad jie visai nesuka galvų, bet auga labai aukšti ir duoda didelį derlių lapų ir stiebų, kurie gerai tinka visiems gyvuliams šerti. Pašarinių kopūstų yra labai daug visokių atmainų, kurios tarp savęs skiriasi, ūgiu, spalva, lapų forma ir kitomis ypatybėmis. Pašarinių kopūstų sėklos mūsų kraštan pateko iš Anglijos, Prancūzijos ir Danijos. Kurios pašarinių kopūstų atmainos geriau tinka mūsų krašto žemės ir klimato sąlygoms dar nėra tiksliai ištirta. Tačiau vis dėlto yra pastebėta, kad geresnį derlių duoda ilgastiebiai kopūstai, kurie užaugina geroje žemėje iki 1 metro ir dar aukštesnį stiebą, o ant jo viršūnės krūmas lapų. Šių kopūstų yra žalios ir raudonos spalvos.

Pašariniai kopūstai, kaip ir paprasti galviniai, reikalauja derlingos, giliai dirbamos ir puvėsingos priemolio ar priesmėlio žemės. Kopūstams vieta sėjomainoje yra gera po varpinių augalų, po ankštinių, po kaupiamųjų ir po dobilų. Tik svarbu, kad dirva būtų iš rudens giliai suarta, per 18—20 cm gilumo. Dar geriau, yra kai dirva suariama su pagilintoju. Pavasarį reikia arimą sukultivatoriuoti kultivatorium arba sudrapokuoti drapoku, paskui suakėti ir prieš sodinimą suvoluoti, kad aiškiai matytųsi ženklintojo paženklintos eilės.

Pašarinius kopūstus geriausia sodinti į dirvą daigais (rasoda), kaip ir paprastuosius. Tik anksčiau reikia prisiauginti gerų kopūstų daigų šiltežėse (rasodninke).

Šiltežėse pašarinių kopūstų daigai auginami taip pat, kaip ir paprastųjų kopūstų. Dirvos 1 ha apsodinti reikia turėti 200 kv. metrų šiltežių su kopūstų daigais. Toms šiltežėms apsėti reikia apie 1 kg kopūstų sėklos. Todėl perkant sėklą reikia žiūrėti, kad ji būtų tikra ir gera.

Pašariniai kopūstai reikalauja daug maisto medžiagų. Todėl jiems dirva turi būti gerai patręšta mėšlu ir papildyta mineralinėmis trąšomis. Mėšlą kopūstams galima išvežti ir aparti vėlai rudenį arba anksti pavasarį. Mineralines trąšas reikia išberti dirvon 3 — 4 dienom prieš kopūstų sodinimą ir priakėti. 1 ha dirvos, be mėšlo, dar reikia duoti 250 kg azotniakuotos supertomasinos ir apie 300 kg 20% kalio druskos. Be to, kopūstų augimo metu, jei būtų reikalo, patartina dar išbarstyti apie 150 kg „salietšako". Kopūstai nemėgsta rūgščių dirvų, todėl jei kalkingų dirvų neturima, reikia rūgščią dirvą iškalkiuoti.

Kai kopūstų daigai šiltežėse turės jau 3 - 4 lapelius, reikia juos persodinti į paruoštą dirvą. Sodinti reikia 60 × 60 cm atstu eilė nuo eilės ir daigas nuo daigo eilėse. Mažiau derlingoje žemėje galima sodinti kiek tankiam—40×40 cm, nes ten kopūstai užauga mažesni. Geriausia yra sodinti daigus nekaitriomis, apsiniaukusiomis dienomis, nes tada greičiausia prigyja. Jeigu pasodinus kopūstus yra sausas oras, reikia porą kartų juos palaistyti, kol prigis. Apskritai, kopūstai reikalauja daug drėgmės ir geriausiai uždera lietingomis vasaromis. Dėl to kopūstus patariama sodinti tik slesnesnėse dirvose, nepersausose.

Augimo metu pašarinius kopūstus reikia ginti nuo piktžolių, kol jie lapais apdengia žemę ir purinti dirvą, kaip ir kitiems kopūstams.

Pašariniai kopūstai, kai gerai uždera, duoda daug žalio pašaro. Pavyzdžiui, Pamarės vaivadijoje Konczevicų Bandymų Stotyje 1934 m. „žalioji" pašarinių kopūstų atmaina buvo pasodinta birželio 5 d. ir nuimta nuo lauko gruodžio 13 d. Derlius iš 1 ha buvo 429 q lapų ir stiebų. Tais pačiais metais kita tų pačių kopūstų dalis buvo pasodinta mėnesiu vėliau, todėl iš 1 ha buvo gauta tik 368 q žalios masės, reiškia, 61 q mažiau, kaip iš anksčiau pasodintų. Taigi iš to aišku yra, kad su kopūstų sodinimu nereikia vėlintis.

Pašariniai kopūstai nuo lauko suimami labai velai rudenį arba žiemos pradžioje, nes jie nebijo nedidelių šalčių (iki 10° C). Bet galima jų lapus ir anksčiau skinti iš apačios ir šerti gyvuliams.

Pašarinių kopūstų lapai ir kotai yra labai geras sultingas pašaras visiems gyvuliams. Todėl juos noriai ėda karvės, kiaulės ir avys. Kopūstai turi daug vitaminų ir sulčių. Todėl jie gali pilnai pavaduoti karvių šėrime pašarinius runkelius. Be to, pašariniai kopūstai turi iki 2,5% virškinamų baltymų, 4 — 5% cukraus.

Pašarinius kopūstus geriausia yra šerti žalius stačiai nuo lauko. Jeigu juos lauke užklumpa žiema, tai jie krūvose ilgai gali stovėti, nesibijodami nedidelių šalčių ir tada juos galima šerti. Vienai karvei per parą galima duoti iki 45 kg pašarinių kopūstų. Juos galima šerti čielus arba supiautus į kapčius.

Pašariniai kopūstai gerai veikia karvių pieningumą ir pieno riebumą. Tik reikia saugoti, neduoti karvėms sugedusių arba neatšilusių (jeigu jie buvo sušalę) kopūstų, nes gali tas joms pakenkti. Ypač nuo to reikia saugoti veršingas karves.

M. Č.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Dabar Lietuvos jūrų Prekyba eina per Liepoją

Latvija turi net tris didelius gerai įrengtus uostus: Rygą, Ventpilę ir Liepoją. Šiuos uostus prieš karą rūsai labai išplėtė ir patobulino, nes per juos ėjo žymi Rusijos prekybos dalis su užjūriu. Liepojos uostas kartu buvo pritaikytas ir karo reikalams.

Dabar Latvija, turėdama tokius tris nemažus uostus, nepajėgia išplėsti juose didesnio judėjimo. Ypač trūksta to judėjimo padidėjimo Liepojos uoste, kuris yra pačiarne pakraštyje prie Lietuvos pajūrio.

Lietuvai Klaipėdos uosto netekus, buvo nukreipta jūros prekyba per Liepojos uostą. Latviai mielai leidžia Lietuvai naudotis Liepojos uostu, duodami daug visokių galimų lengvatų, nes jiems iš to yra didelė nauda. Lietuvai Liepojos uostas yra gan patogus. Ypač šiaurinėms Lietuvos dalims Liepojos uostas yra dar artesnis, nei Klaipėdos

uostas. Tačiau anksčiau Lietuva stengėsi visas savo prekes gabenti per Klaipėdą, nes tada, žūt būt, norėjo išplėsti ir padidinti savąjį uostą. Bet su Klaipėdos krašto atplėšimu nuo Lietuvos, ji neteko ir apie 70 km geriausio savo pajūrio su Nemuno žiotimis. Jai beliko tik 25 km negilaus smiltingo pajūrio tarp Klaipėdos krašto ir Latvijos sienos. Šis likusis Lietuvos pajūris labai gerai tinka kurortams, kur yra ir gražusis Palangos kurortas. Tačiau šis jūros krantas yra negilus ir jame pastatyti uostą būtų labai sunku ir brangu. Bet jau prieš keletą metų Šventosios upės žiotyse buvo pradėtas statyti nedidelis Šventosios uostas, kuris ateityje turėjo būti pagelbiniu uostu Klaipėdai. Buvo numatyta, kad į Šventąją galės atplaukti mažesni jūros laivai. Tačiau dabar, netekus svarbiausio Klaipėdos uosto, teks Lietuvai Šventojoje statytis didesnį uostą, kuris ateityje galėtų pavaduoti prarastąjį Klaipėdos uostą.

Tuo tarpu Lietuvos prekyba su užjūriu eis per Latvijos uostą Liepoją, kol bus galutinai išsiaiškintos Lietuvos teisės Klaipėdos uoste, kurias Vokietija sutartyje su Lietuva dėl Klaipėdos perleidimo vokiečiams, buvo rezervavusi Lietuvai.

Dabar ir Lietuvos prekybos laivynas prisiglaudė Liepojos uoste. Klaipėdos užėmimo metu 6 Lietuvos prekybos laivai buvo jūroje, kelionėje. Tik du laivai buvo uoste, kuriuos vokiečių smogikai stengėsi sulaikyti. Tačiau laivų įgulai pagasdinus, juos kulkosvaidžiais, galėjo su laivais išplaukti į jūrą.

Lietuviai nenusimena dėl Klaipėdos netekimo. Jie yra pasiryžę per keletą metų pasistatyti visai naują ir grynai lietuvišką uostą Šventąją, kur nieks kitas negalės kištis į lietuvių reikalus. O tuo tarpu Lietuva galės naudotis Liepojos uostu ir Klaipėdos, jeigu vokiečiai tesės savo pažadus Lietuvai, pagal kuriuos Klaipėdoje turi būti palikta Lietuvai laisva uosto juosta.

Lietuvos jūros prekybos nukreipimą per Liepojos uostą Klaipėdos vokiečiai turės skaudžiai pajusti savo kišene. Klaipėdos uostas turės apmirti, jeigu juo Lietuva nesinaudos.

Palengvinimai Lietuvos ūkininkams-naujakuriams

Nesenai Lietuvos vyriausybė pateikė Seimui žemės reformos įstatymo pakeitimo projektą. Šiuo nauju įstatymu norima palengvinti įsikurti žemės ūkyje tiems asmenims, kurie gavo žemę, vykdant žemės reformą. Iki šiol savistoviems ūkiams įsikurti gavo žemės 38.600 bežemių ir 26.000 mažažemių, kuriems papildyta žeme per smulkūs jų ūkiai.

Valdžia ne tiktai davė žemės bežemiams ir mažažemiams, bet dar juos šelpė, duodama jiems mažais nuošimčiais ilgamečių paskolų trobesiams pasistatyti, inventoriui įsigyti ir žemei pagerinti. Be to, buvo daug išdalinta miško medžiagos. Tokiu būdu iš viso naujakuriams valdžia yra išdavusi pinigais ir natūra 42 mil. lt. vertės paskolų. Savanoriams ir kitiems asmenims, kurie prilygsta savanoriams, yra duota pašalpų už 23,5 mil. litų. Be to, ir Žemės Banko naujakuriams yra išduota 16,6 mil. litų paskolų. Taigi pagal žemės reformos įstatymą visiems naujakuriams yra išduota paskolų ir pašalpų kartu apie 82 mil. litų. Be tos sumos naujakuriams neužteko įsikurti. Jie dar turėjo privačiai prisiskolinti. Dabar jau atėjo laikas dalimis grąžinti valstybei išduotas paskolas.

Tačiau vyriausybė, atsižvelgdama į sunkią naujakurių būklę, nori suteikti jiems didelių palengvinimų.

Visiems ūkininkams naujakuriams, kurie gavo žemės, vykdant žemės reformą, ir visiems kitiems norima sumažinti jų skolas valstybei per pusę. Naujas įstatymo pakeitimas, kai bus seimo patvirtintas, sumažins ūkininkų skolas iš 40 mil. litų iki 20 mil. litų.

Be to, naujakuriams, kurie gautoje žemėje įsikūrė ir vien tik žemės darbu verčiasi, numatyta, be skolų 50% sumažinimo, visai dovanoti skolos ratas už 10 pusmečių. Tas daroma, kad naujakuriai galėtų gautoje žemėje geriau įsikurti ir stiprinti ūkius.

Tie patys palengvinimai bus taikomi ir tiems asmenims, kurie iš naujakurių yra pirkę ar paveldėję žemę.

1863 metų tremtinių įpėdiniams bus dovanotos visos valstybinės skolos ir jie bus priskirsti savanorių naujakurių grupėn. Nes jiems buvo už vis sunkiausia įsikurti, grįžus po karo iš Rusijos tuščiomis rankomis.

Mirusiųjų savanorių ir žuvusiųjų karių šeimas norima sulyginti su savanoriais: negalint jiems duoti žemės patogioje vietoje, suteikti pašalpą, kokia duodama savanoriams — iki 4.000 litų.

„Ūkininko Patarėjo" prenumeratoriams duodamos dovanos salietra

Š. m. kovo 16 d. speciali Žemės Ūkio Rūmų komisija paskirstė salietrą metiniams „Ūkininko Patarėjo" prenumeratoriams — ūkininkams. Buvo paskirstyta 750 maišų salietros po 50 kg kiekvienam. Salietra prenumeratoriams buvo paskirstyta burtų keliu.

Linų apdirbimo kursai

Linų ūkis Lietuvoje užima žymią vietą. Norint gauti geresnę kainą už linų pluoštą, reikia mokėti jį geriau paruošti pardavimui. Todėl jau nuo 1935 m. Žemės Ūkio Rūmai organizuoja linų pluošto paruošimo kursus ūkininkams įvairiose krašto vietose. Tik per vienerius praėjusius metus buvo suruošti toki kursai 115 vietų. Juose lankėsi ir išmoko geriau apdirbti linų pluoštą 2470 ūkininkų.

Dabar Lietuvos ūkininkai kaskart geriau išmoksta paruošti linų pluoštą pardavimui. Daugelis ūkininkų linų apdirbimui naudojasi mechaninėmis priemonėmis, kurios tuos darbus greičiau ir geriau atlieka.

978 mokyti melžėjai

Karvių melžimas yra labai svarbus ir atsakingas darbas, nes geras melžimas skatina, didina karvių pieningumą, o blogas melžimas gali sugadinti ir geriausią karvę. Kadangi ūkininkai nemoka dar gerai karvių melžti, tai Žemės Ūkio Rūmai kasmet rengia jiems taisyklingo melžimo kursus. Pernai tokių kursų buvo surengta po 2—3 kiekvienoje apskrityje, o iš viso 51 kursas. Juos baigė 978 asmens, 744 moterys ir 234 vyrai. Baigusieji taisyklingo karvių melžimo kursus patys mokės taisyklingai tą darba atlikti ir kitus savo kaimynus galės pamokyti.

Sveikatos centrai

Apskrityse numatoma steigti sveikatos centrai, kuriems vadovaus specialistai. Tų centrų uždavinys bus derinti sveikatos pamatų veiklą ir jiems visuose atvejuose padėti, patarti. Jų tiesioginiai uždaviniai bus šie: motinų globa, kūdikių, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų globa, kova su džiovos liga, venerinėmis ligomis, trachoma, ligonių slaugymas, paprastesnės laboratorinės analizės. Apskrities centruose atliks praktiką akušerės, gailestingosios seserys ir punktų gydytojai. Apskričių centrai sudarys vieną bendrą visos valstybės Sveikatos Centrą, kuris laikys higijenos institutą ir higijenos muziejų. Ryšium su tuo projektu norima labiau susirūpinti gausingomis šeimomis. Jau dabar Motinos dienai ir Šeimos savaitei ruošti komitetas motinos ir šeimos savaitės proga (gegužės mėnesio pirmasis sekmadienis ir visa po jo savaitė), gausingoms ir sveikoms šeimoms paskatinti yra numatęs paskirti pinigines ir kitokio pavidalo premijas. Premijai gauti kandidatu gali būti kiekvienos šeimos motiną, o jai mirus, tėvai, kurie atsakys į premijų komisijos pagamintą ankietą. Premiją galės gauti Lietuvos piliečiai, kurie turi nemažiau kaip dešimts gyvų ir sveikų vaikų.

Leidimai žemę įsigyti

Kad žemė ir žemės ūkiai nepakliūtų tiems, kurie nenori, negali arba nemoka ūkininkauti, o taipgi, kad žemės ūkiais bereikalo nesąžiningi asmens nepirkliautų, projektuojama išleisti įstatymas, pagal kurį norint įsigyti žemės ūkį arba nusipirkti žemės ūkį arba nusipirkti žemės ūkio ministro leidimas. Leidimo nereikės tik tuo atveju, kai žemę įgyja valstybė arba Žemės Bankas, kai žemė grįžta buvusiam jos savininkui, kai žemė yra įgyjama bendrininko dalinantis bendrą nuosavybę, kai žemę įgyja savininko giminaičiai, kai įgijama įsisenėjimu.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Kiek pasaulyje yra kooperatyvų

Nesenai Didmenų kooperatyvo dir. M. Fayden Britų Imperijos žemės ūkio kooperacijos konferencijoje padarė įdomų pranešimą apie pasaulinę kooperaciją.

Anot jo, visame pasaulyje tik be Sovietų Rūsijos, žemės ūkio kooperatyvai yra subūrė 15.700 000 narių ir per vienerius metus padaro 832.000.000 svarų sterlingų (apie 23 milijardus auks.) apyvartą. Vartotojų kooperatyvuose yra 24,6 milijono narių, o jų metinė apyvarta siekia 462.700.000 svarų sterlingų (apie 12,5 milijardo auks.).

Žemės ūkio kraštuose yra daugiau žemės ūkio kooperatyvų, o pramonės kraštuose — vartotojų kooperatyvų.

Didžiausias pasaulyje kooperatyvas yra Londone. 1937/38 metais tas kooperatyvas padarė 15 562.690 svarų sterlingų (apie 400 milionų auks.) apyvartą. Jis tik per vieną savaitę parduoda prekių už 8,4 mil. auksinų. Londono kooperatyvas tais metais turėjo 760 031 narį.

Jo savi kapitalai siekia 300 mil. auks. Šis kooperatyvas samdo 18.169 tarnautojus, kuriems kasmet išmoka apie 70 mil. auks. algų. Kooperatyvo pelnas per metus siekia 43 mil. auks.

Naujos spirito varyklos Lenkijoje

Dabar Lenkijoje veikia 1500 spirito varyklų. Tačiau spirito monopolis tikisi daugiau surinkti už spiritą pinigų, jeigu jo gamyba būtų dar labiau praplėsta. Todėl vyriausybė paskyrė 15 mil. auks., už kuriuos bus pastatyta 150 naujų spirito varyklų. Šios spirito varyklos būsiančios statomos valstybės rytuose kooperatiniais pagrindais.

Mažėja anglies gamyba

Vasario mėnesį visos Lenkijoje esamos anglies kasyklos prikasė 3 623 tūkstančius tonų anglies. Sausio mėnesį buvo gauta 4.118 tūkstančių tonų anglies. Tokiu būdu per 1 mėnesį anglies gamyba sumažėjo 12%. Valstybės viduje vasario mėnesį suvartota 2.043 tūkstančiai tonų anglies, o sausio mėnesį 2 407 tūkstančiai tonų. Eksportuota sausio mėnesį 1.372 tūkstančių tonų, o vasario 1.220 tūkstančių tonų anglies. Vasario mėnesį daug mažiau anglies nupirko ir suvartojo pramonė ir namų šildymui. Daugiau anglies suvartojo geležinkelių direkcija, būtent, sausio mėnesį buvo suvartota 367 tūkstančiai tonų, o vasario 434 tūkstančiai tonų anglies. Kokso gamyba sumažėjo 30 tūkstančiais tonų.

Priverstinės ūkiškos organizacijos

Lenkijos seime tuojau bus svarstomas naujas įstatymo projektas apie priverstines ūkines organizacijas. Tos organizacijos bus organizuojamos, kai ministrų taryba įsakys. Jos gali būti reikalingos tais atvejais, kai kyla karas arba kitais panašiais atsitikimais. Tos organizacijos, sąjungos turės pagal valdžios įsakymus ir nurodymus gaminti, perdirbti, taupyti įvairiausius gaminius ir juos atiduoti vyriausybės žiniai. Panašiai bus pasielgta ir su pramone. Ji irgi turės jungtis į tam tikras valdžios nurodytas organizacijas ir visą savo gamybą pavesti vyriausybės žiniai. To įstatymo tikslas yra, kad reikalui esant (pav., karo metu) visas valstybės ūkis būtų taip suorganizuotas, kad vyriausybė galėtų jį valdyti ir juo naudotis taip, kaip reikalauja tuo momentu valstybės interesai. Pavyzdžiui, galės būti įsakymo keliu suorganizuotos apskričių žemės ūkio organizacijos, kurių kiekviena turės pagaminti nurodytus kiekius kurių nors gaminių ir juos atiduoti tam tikrosna vietosna. Tai jau būtų savotiška mobilizacija, kuri šiuo metu gali būti labai reikalinga.

Kooperatinė kaimo elektrifikacija

Elektra šiandien jau ne naujiena ir kaime. Jos energija vartojama ne tiktai šviesai gaminti, bet taip pat visokioms mašinoms varyti. Žinoma, elektros energija kaime būtų labai pageidaujama ir ten ji būtų vartojama, jeigu būtų galima gauti pigia kaina. O elektros energ ja pagaminti atsieina gana pigiai, ypač kai gaminama hidroelektrinėse stytyse. Tais atvejais elektros šviesa yra daug pigesnė už žibalinę. Bet elektra apšviesta patalpa yra daug sveikesnė, švaresnė ir pats apšvietimas patogesnis. Tačiau elektros stotys esti tiktai didesniuose miestuose, o provincijoje jų tik labai retai galima užtikti. Bet kur jos yra, ten ūkininkai mėgina elektrą įsivesti kooperatiniu būdu. Būtent, susidaro kooperatinė bendrovė, kuri, jeigu pati neįstengia pastatyti elektros stoties, tai užperka elektros energiją gretimoje elektros stotyje, ją atsiveda ir išskirsto tarp narių. Tokiu būdu perkant energiją ir privačioje elektros stotyje galima nupirkti daug pigiau, negu perkant paskirai. Tokios kooperatinės elektros teikimo bendrovės pradėjo kurtis po karo įvairiuose kraštuose. Nesenai kelios tokios bendrovės įsisteigė vadinamojoje Galicijoje, kur tankiau sutinkamos elektros stotys. Kaip praktika parodė, tokios kooperatinės bendrovės yra labai naudingos, nariams duoda gerokai pelno ir prisideda prie jų padėties pagerinimo.

Apie pieno riebumą

Plečiantis mūsų krašte pienininkystei, ūkininkams svarbu, kad karvės duotų ne tik daug pieno, bet kad tas pienas būtų dar ir riebus. Mat pieninės ūkininkui moka ne už pieno litrus, bet už riebalus, kurie buvo su pienu pristatyti pieninėn.

Tie ūkininkai, kurie neša ar veža pieną pieninėn, gerai žino, kad įvairių karvių pieno riebumas nėra vienodas. Taip pat jau patyrė, kad net tos pačios karvės pieno riebumas nėra pastovus, bet keičiasi. Dėl to, kad tos pačios karvės pienas yra kartą riebesnis, o kitą kartą liesesnis, ūkininkas nežinodamas nuo ko tas pareina, dažniausia pyksta ant pieninės, jos vedėjo ar net visos pieninės vadovybės, kad jam riebumą „nusuka". Girdi, aną mėnesį buvo riebumas toks, o dabar sumažėjęs apie 1/2%, nors karvė ta pati.

Negalima, tiesa, visiškai paneigti ar užginčyti, kad darant pieninėje vadinamą analizę — pieno riebumo tyrimą, nepasitaiko klaidų ar pasirikimų. Tokiais atvejais, žinoma, geriausia dar kartą riebumą patikrinti, kad nebūtų nesusipratimų ir ūkininkui skriaudos. Tačiau ir ūkininkai turi pagaliau suprasti ir įsisąmoninti, kad: 1) įvairių karvių pieno riebumas nevienodas, 2) tos pačios karvės pieno kiekis ir riebumas keičiasi priklausomai nuo to, kaip karvė melžiama, kaip ir kuo šeriama ir pagaliau nuo to, kiek laiko praėjo nuo apsiveršiavimo.

Įvairių rasių karvės ne tik nevienodus kiekius pieno duoda, bet ir riebumas nevienodas. Mūsų krašto karvių vidutiniškas pieno riebumas yra 3,50%, olandų—juodmargių apie 3,0%, lenkų raudonųjų apie 3,86% ir simentalų apie 4,0%. Bet ir mūsų krašte yra karvių, kurių pieno riebumas tik 2,5%, o kitų prašoka net 4%. Rasinės karvių ypatybės yra paveldimos, taigi paveldimas ir pieno riebumas. Todėl tie ūkininkai, kurie stato pieną pieninėn, turėtų pasistengti įsigyti tokių karvių, kurios jau iš prigimties būtų pieningos ir jų pienas riebus. O tokių karvių, kaip sakyta, yra ir mūsų krašte, reikia jas tik atrinkti, geriau prižiūrėti ir praplatinti.

Be įgimto pieno riebumo, didelę reikšmę karvių pieno riebumui pakelti turi atitinkamas ir geras melžimas, šėrimas ir apskritai priežiūra.

Yra, gal būt, jau daugeliui ūkininkų žinoma, kad pirmieji išmelžti pieno lašai yra patys liesiausi, o paskutiniai patys riebiausi. Dėl to susidaro kartais nesusipratimų. Jei melžėja stropi ir karvę išmelžia ligi paskutinio lašo, tai pieno riebumas bus normalus — toks, koks jis iš tikrųjų yra. Bet jei melžėja gerai karvės neišmelžia, tai pienas esti liesas—liesesnis, nei ištikrųjų yra. Tokiais atvejais karvės pieno riebumas svyruoja—kartais riebesnis, kartais vėl liesesnis—tik dėl melžėjos kaltės. Be to, tyrimai parodė, kad nuolat karvę gerai išmelžiant ligi paskutinio pieno lašo, pieno riebumas net ir menkesnės karvės savaime padidėja. Iš dviejų karvių tyrimų Vokietijoje, paaiškėjo, kad nuo gero melžimo ir tešmens masažavimo vienos karvės pieno riebumas padidėjo nuo 2,13% iki 3.15% (padidėjo 1,02%), o kitos nuo 2,57% iki 3 90% (padidėjo 1,33%). Taigi tinkamai melžiant ne tik išvengiama pieno riebumo svyravimų, bet dar pieno riebumas pakeliamas.

Atitinkamas karvių šėrimas taip pat šį-tą reiškia pieno riebumui pakelti, bet

ne taip kaip pieningumui. Dar nėra aiškiai ištirta, nuo kokių pašarų padidėja riebumas, bet jau patirta, kad tie pašarai, kuriuose yra daug baltymų, padidina riebumą. Taip pat sausi pašarai pakelia riebumą, o vandeningi (pav. burokai ir kiti kaupiamieji) riebumą sumažina, bet už tat padidina pieno kiekį. Patirta vėl, kad liesos karvės duoda liesesnį pieną, o papenėtos riebesnį. Bet skirtumas labai mažas. Iš pašarų, kurie pakelia riebumą, yra kokoso, palmių ir sėmenų išspaudos, o riebumo nuošimtį sumažina kviečių sėlenos, avižos, kukurūzia. Žinoma, skirtumai dėl šėrimo tokiais ar kitokiais pašarais yra labai maži ir pieno riebume mažai pastebimi.

Taip pat yra ištirta ir ūkininkai patys jau žino, kad pieno riebumas tuojau po karvės apsiveršiavimo yra mažesnis, nei paprastai. Pieno riebumas po apsiveršiavimo esti nukritęs apie 4—8 savaites. Paskui riebumas vėl pakyla ir prieš pat užtrūkimą esti riebiausis. Taip pat pastebėta ir ištirta yra, kad pieno riebumas net ir gerai užlaikomų ir šeriamų karvių svyruoja priklausomai nuo metų laikų. Gegužės, birželio ir liepos mėnesiais pienas esti liesiausias, paskui riebumas kyla net ligi gruodžio mėn., o po to vėl krinta ligi vidurvasario.

Riebumas priklauso ir nuo karvės amžiaus. Jaunesnių karvių pienas riebesnis, o karvei senstant, mažėja ir jos pieno riebumas. Jei karvėmis dirbama, tai darbas taip pat riebumą sumažina, nors ir nežymiai.

Be to, yra žinoma, kad tos pačios karvės pienas vieną dieną yra riebesnis, o kitą, žiūrėk, jau liesesnis. Vadinasi, riebumas svyruoja ir keičiasi diena iš dienos. Nuo ko tas priklauso, dar nėra ištirta.

Ūkininkams, statantiems į pienines pieną apie visa tai, kas pasakyta, reikia žinoti, kad pieno riebumas nuo daug ko priklauso ir nėra pastovus. Todėl nereikia stebėtis ar pykti, kad tų pačių karvių pienas vieną mėnesį turi vienokį riebumo procentą, o kitą mėnesį jau kitokį. Šito riebumo svyravimo kaltininkės dažniausia esti pačios karvės ar ir pats ūkininkas.

M. K.

Viščiukų perinimas

Viščiukus reikia perinti anksti pavasarį, kovo—balandžio mėnesį. Iš to turime daug didesnę naudą, negu perinant vėlai. Pirmiausia nurodytu laiku išperinti viščiukai per vasarą suauga ir rudenį jaunos, pirmametės vištytės pradeda dėti kiaušinius. Jos, jeigu tik gerai užlaikomos, deda per visą žiemą. Taigi jos deda tuo metu, kada kiaušiniai esti brangiausi. Tuo būdu iš tokių anksti išperintų vištų gaunama daugiausia naudos. Jeigu išsiperina gaidukai ir jie parduodami, tai šiuo atveju irgi naudinga perinti kuo anksčiausiai, nes tada jie anksti suauga. Ankstyvūs gaidžiukai yra daug brangesni, negu vėlyvesni, kada jų labai daug atsiranda.

Viščiukai perinti reikia kiekvienus metus. Kiekvienais metais reikia turėti pirmamečių vištų, nes jos yra dėsliausios. Jeigu pirmais metais višta sudeda 120 kiaušinių, tai antrais jau sudės tiktai 100, o trečiais 80 ar dar mažiau. Todėl vištos dažnai reikia keisti. Senesnių kaip 3 metus jokiu būdu neverta laikyti. Geriausia vištas laikyti 2 metus, o po to jas geriau palesinti, kad pariebėtų ir parduoti. Tokiu būdu bus laikomos pačios dėsliausios vištos.

Prieš viščiukų perinimą reikia pagalvoti apie kiaušinius perinimui. Nuo kiaušinių pareina, koki bus viščiukai. Jeigu kiaušiniai perinimui paimami nedėsliųjų vištų, tai ir viščiukai bus menki, nedėslūs. Norint užsiauginti dėslių vištų, kiaušiniai perinimui reikia imti iš tokių ūkių, kur yra kontroliuojami vištynai. Tuose vištynuose žinoma, kurios vištos dėsliausios, kurios kilusios iš dėsliųjų vištų, kurios dėslumo ypatybes perduoda per kiaušinius savo viščiukams. Tiesa, tokių vištynų mūsų krašte yra labai mažai. Prie Vilniaus Rakancų dvare (Turgėlių paštas) yra Onos Venckavičienės labai gerai vedamas vištynas, kuriame galima gauti dėsliųjų vištų kiaušinių. Jie šiuo metu jau siuntinėjami. Žinoma, šie kiaušiniai perinimui esti kelius kartus brangesni už paprastus kiaušinius. Bet išlaidų nereikėtų gailėtis, nes dėsli višta yra pelninga. Gerai laikomos vištos šiuo metu mažažemiui ūkininkui yra pelninga ūkio šaka. Kartais tokie geresni vištų ūkiai gamina ne tiktai veislinių vištų kiaušinius perinimui, bet ir viendienius iš tų kiaušinių išperintus viščiukus. Daug praktiškiau ir naudingiau įsigyti viendieniai viščiukai. Perkant kiaušinius, vienas kitas pasitaiko nupirkti neužvaisintas. Be to, siunčiant į tolimesnes vietas, jie perdaug susimaišo, susikalatoja ir iš jų neišsiperi.

Perkant kiaušinius arba viščiukus, reikia žinoti, kokios veislės nusipirkti. Vištų veislių yra labai daug. Geriausios mūsų kraštui yra šios dvi dėsliausios vištų veislės: 1) leghornai ir 2) rodeilandai. Leghornai per metus sudeda 180—200 kiaušinių. Būna atsitikimų, kad šios veislės vištos sudeda net iki 250 kiaušinių. Kiaušiniai gana dideli, sveria po 60—70 gramų, balti, pailgi. Viščiukai auga greitai. Ankstyvos vištaitės rudenį pradeda dėti. Dažniausiai sutinkama yra balti ir margi leghornai. Uodegos ilgos, skiauturės didelės, dažnai nusvirusios į šoną, kojos aukštos, nuogos, ausys baltos, žandai be plunksnų, pažandės raudonos. Vištos mažo ūgio, sveria apie 2 kg, o gaidžiai apie $2^1/_2$ kg. Mėsai netinka, nes nenusipeni.

Rodeilandai sudeda iki 160 — 200 kiaušinių. Kiaušiniai rudi, sveria 60 — 70 gr. Geros perekles ir gerai prižiūri viščiukus. Plunksnos tamsiai raudonos, blizgančios. Viščiukai auga pamažu ir kiek vėliau pradeda dėti, todėl reikia anksčiau perinti. Sveria iki $2^1/_2$ kg, o gaidžiai iki 4 kg. Gerai nusipeni ir tinka mėsai. Taigi ši veislė yra ir dėsli ir tinka mėsai. Todėl mūsų kraštui visai tinkama.

Perinimui skirti kiaušiniai geriau imti nuo senesnių vištų, nes turi storesnius lukštus, todėl ne taip greit susidaužo. Perinimai kiaušiniai turi būti ne senesni, kaip 10 dienų. Jeigu yra senesni, kaip 1 mėnesio tai perinimui visai netinka, nes iš jų mažai išsiperės viščiukų. Kiaušiniai turi būti dideli, nelengvesni, kaip 55 gr. Jie turi būti užveisti, ne tik iš tokių susilaukiame viščiukų. Perinimui skirti kiaušiniai reikia laikyti tamsesnėje vėsioje, gerai vėdinamoje vietoje. Kiaušiniai geriausiai laikyti ant smailagalio, o jeigu laikomi paguldyti ant šono, tai bent kas antrą dieną juos reikia apversti ant kito šono.

Vienai perekšlei galima skirti iki dvidešimt kiaušinių. Jaunoms skiriama 12—15 kiaušinių. Perinant šiltu metu kiaušinių skaičius padidinamas.

Lizdas perinimui paruošiamas nuošalioje, ramioje vietoje, kokioje nors dėžėje. Apačioje duodama apie 15 cm storumo sluoksnį daržo žemės, juodžemio. Ant žemės duodamas 2 cm storumo šiaudų sluoksnis. Tai bus lizdo apačia. Šonai daromi iš šiaudų ir aukšti. Perekšlė naudinga apibarstyti milteliais, kurie sunaikina parazitus. Turint parazitų (utėlių) vištos ant kiaušinių labai neramiai sėdi ir daug jų sugadina. Perekšlė perinimo metu lesinama ir girdoma vieną kartą per dieną tuo pačiu metu kasdien. Lesti duodama grūdai, o gerti vanduo. Pirmą perinimo dieną perekšlė nuo lizdo nenuimama ir nelesinama. Pradedama lesinti ir girdyti tiktai antrąją dieną. Kad vištai lesant kiaušiniai per daug neatšaltu, vištą nukėlus nuo kiaušinių, kiaušiniai pridengiami minkštu audeklu arba kailiu.

Aštuntą perinimo dieną kiaušiniai reikia peršviesti Jeigu peršviečiant baltyme matosi dėmelė su einančiomis į šalis gyslelėmis, tai ženklas, kad kiaušinis yra užveistas ir gemalas vystosi visai gerai. Jeigu peršviečiami kiaušiniai esti visai skaidrūs, tai jie yra neapvaisinti ir todėl iš lizdo tuojau reikia išimti. Kartais po 8 perinimo dienų gemalo įžiūrėti dar negalima, ypač tuo atveju, kai lukštai yra stori ir rudos spalvos. Tuos kiaušinius reikia tikrinti po 12—14 dienų, skaitant nuo perinimo pradžios. Po dviejų perinimo savaičių visi kiaušiniai peršviečiami antrą kartą. Paliekami tik tie kiaušiniai, kurių gemalai vystosi gerai ir taisyklingai.

Viščiukai išsiperi po 20—22 dienų. Pradžioje kiaušiniai vėdinami po kelias minutes, o antros savaitės gale vėdinti galima iki 15 minučių ir daugiau. Devynioliktąją perinimo dieną perekšlė lesinama ir kiaušiniai vėdinami paskutinį kartą. Paskutinę savaitę vėdinama ilgiau, o 19 dieną galima vėdinti iki pusės valandos. Po šio paskutinio vėdinimo

perekšlė iš lizdo neiškeliama ir nelesinama, kol visi viščiukai neišsikala, neišsirita. Pradėjus viščiukams ristis iš kiaušinių, perekšlės trukdyti negalima. Tik 2—3 kartus per dieną reikia pažiūrėti, ar neišsirito viščiukas. Suradus išsiritusį, reikia išimti. Kartu išmetamas ir lukštas. Jeigu perinimo metu kiaušiniai suteršiami, tai tuojau juos reikia nuplauti ir iš karto nušluostyti, neduoti patiems nudžiūti. Jeigu paliekami kiaušiniai nešvarūs, tai tada užkemšamos lukšte esamos skylutės, pro kurias įeina ir išeina oras. Kai oras nesikeičia, viščiukai lukšte uždūsta.

J.

Prekių išdėstymas krautuvėje

Gerą šeimininkę pažinsi iš to, kaip puikiai ji yra susitvarkiusi savo kambarius ir virtuvę. Kiekvienas daiktas turi būti savo vietoje, kad nekliudytų kitiems daiktams, o visas susitvarkymas turi daryti jaukų įspūdį, nežiūrint į tai, ar tie namų apyvokos daiktai yra labai brangūs, ar visai pigūs.

Tokį patį įspūdį turime gauti, pažvelgę į kooperatyvo krautuvę. Tačiau pasitaiko ir priešingų dalykų. Būna, kad kooperatyvas turi puikią patalpą ir turtingą įrengimą, o vis tiktai jo viduje nematyti tvarkos. Kitas kooperatyvas, žiūrėk, kuklesnis, ankštesnis, tačiau malonesnis, prekės jame išdėstytos patogiai, negenda ir nepersisunkia įvairiais kvapais. Klijentai į tokį kooperatyvą mielai ateina, nes jame kažkaip jaukiau, prekės lyg būtų šviežesnės, aptarnaujama daug greičiau, nors pardavėjas nei kiek daugiau nesiskubina, kaip ano turtingojo kooperatyvo pardavėjas. Šitiems dalykams, be kitų priežasčių, daug reikšmės turi ir prekių išdėstymas.

Kaip kambaryje, pastatydami kokį baldą ar keletą gėlių, pakeičiame jo išvaizdą, panašiai yra ir krautuvėje: pakanka pergrupuoti prekes, sudėti kitoje pusėje, sudaryti iš jų spalvingą vaizdą, kuris patrauktų klijento dėmesį, ir krautuvė bus, be abejonės, mielesnė akiai ir gražesnė. Tas grožio ir tvarkos įspūdis daro klijentams didelės įtakos.

Aišku, kad gerai išdėstyti prekes krautuvėje ir tinkamai jas ekspedijuoti yra sudėtingas dalykas.

Išdėstydami prekes krautuvėje, turime galvoti ne tik apie tai, kad jos gražiai atrodytų ir viliotų pirkėją pirkti, bet kad jos iš tikrųjų būtų švarios ir šviežios, nors krautuvėje guli keletą dienų ar net kelietą savaičių. Norėdami tai atsiekti, turime atsižvelgti į šiuos dalykus:

1) į estetiką ir reklamą;

2) į apsaugą nuo neigiamų išorės įtakų, kaip drėgmės, netinkamos temperatūros, saulės spindulių ir pan. dalykų;

3) į kenksmingą vienų prekių įtaką kitoms, kaip vienos prekės kvapas kitai ir panašiai;

4) į išdėstymą prekių taip, kad visuomet būtų po ranka tos prekės, kurių būna didžiausia apyvarta.

Šitie keturi nuostatai daugeliui yra gerai žinomi, tačiau kasdieniniame gyvenime ne visuomet į juos būna atkreipiamas reikimas dėmesys. Tų nuostatų nuodugnesnis nagrinėjimas užimtų nemaža vietos ir laiko, tad pasitenkinsime čia kai kuriais grynai technikiniais momentais, iš paviršiaus atrodančiais smulkmenomis, tačiau turinčiais daug reikšmės, norint teisingai išdėstyti prekes krautuvėje.

1. Kai krautuvėje gauname naują siuntą prekių, tuojau atidėkime į šalį tas, kurių kiek apgedęs įpakovimas arba iš viso jos blogiau atrodo. Truputį apgadintas pokelis arbatos ar kavos, įlenkta dėžutė tepalo ar konservų, arba kiek sudaužytos daržovės galima parduoti pirmiausiai, be jokio nuostolio klijentui, ir jos jau negadins bendrojo visų prekių vaizdo, vėliau nebeišsibers, nebepadarys netvarkos ir nebejeis į „nubirėjimus" (manko). O kai kurių prekių trūkumai būna žymesni, tai pačią pirmąją jų gavimo dieną turime pasiūlyti jas nurašyti, sumažinti joms kainą ir tokias parduoti.

2. Kai gauname naują siuntą prekių, dėl laiko stokos nesukraukime jų bet kaip, manydami, kad susitvarkysime vėliau. Vėliau taip pat nebus laiko, ir netvarka įeis į krautuvę kartu su naujomis prekėmis ir apsigyvens joje visiems laikams.

3. Stipriai kvepiančios prekės, kaip silkės, kopūstai ir agurkai statinėse, ratų tepalas, žibalas, muilas ir pan. dalykai, reikia laikyti atskirame sandėlyje, o kai jo nėra — atskiroje krautuvės dalyje, atitvertoje sienele su durelėmis, toliau nuo visų kitų maisto dalykų.

4. Peržiūrėkime senųjų atsargų prekes, nuodugniai išvalykime lentynas, stalčius, dėžes. Naujus dalykus susikraukime dešinėje pusėje, o senus, kuriuos turime parduoti pirmiausiai,—kairiojoje. Kai trūkstame vietos, naująsias prekes sudėkime apačioje, senąsias — viršuje. Tuo atveju neužmirškime, kad jas norime parduoti greičiau.

5. Kai ateina naujas didesnis prekių transportas, pagalvokime, kas vertėtų pakeisti prekių sutvarkyme, kad būtų parankiau ir gražiau, kad kooperatinių firmų prekės labiau mestųsi į akis. Patikrinkime, ar vienos prekės nedaro įtakos kitoms, ar nėra jos perdrėgnos arba perdaug išdžiūvusios saulėje; jų vietoje dėkime kitas prekes, kurios nėra tokios jautrios šioms įtakoms, arba kad ir jaučia jas, tačiau daug mažiau. Nebūkime atsilikėliai ir nepamėgdžiokime beprasmingai kitų. Geriausia yra pačiam nuspręsti, kas reikalinga pagerinti.

6. Prekes, kurios dažniau eina apyvarton, susidėkime žemiau, kiek galima daugiau į krautuvės vidurį, kad netektų eikvoti jėgų ir laiko, dažnai bėgiojant. Juo rečiau klijentai reikalauja kokios prekės, juo ji gali būti padėta toliau nuo krautuvės vidurio ir aukštutinėse lentynose.

7. Padalinkime krautuvę į keletą skyrių, atsižvelgdami asortimento. Tuomet nepamiršime, kur kas yra, ir klijentas greičiau susiorientuos, kokius dalykus laikome, nes ne vienas jų jam įkris į akis. Krautuvės padalinimas tačiau negali būti pastovus Gera yra retkarčiais nuo laiko prekių išdėstymo tvarką pakeisti, pergrupuoti skyrius, nors prekės net ir būtų tos pačios. Tegul klijentas turi įspūdį, kad krantuvė gyvena, kad kažkas joje pasikeitė. Parodykime krautuvės vidų kitos išvaizdos, leiskime klijentui nuodugniau apžiūrėti kitas prekes.

8. Kvepalines prekes ir tabako prekes, kiek galėdami, laikykime atskiruose skyriuose.

9. Cheminių prekių nedėkime greta maisto produktų.

10. Negalima dėti greta valgomųjų dalykų, kurių kvapai lengvai įsikvėpina kitų kvapais. Prie tos rūšies prekių priklauso kava, arbata, kakao ir cukraus dirbiniai. Juos vienus nuo kitų atskirkime tokiomis prekėmis, kurios nebijo jokių kvapų.

11. Reikia saugoti, kad krautuvė nedarytų dykumos įspūdžio tuomet, kai turime mažiau prekių. Tuščiąsias lentynas reikia gražiai pridėti tuščių dėžučių arba prekes išdėlioti platesniuoju šonu; taip darydami, kartu patarnausime ir reklamos uždaviniui, ypatingai tuomet, kai tuo momentu norime daugiau tų prekių parduoti. Iš kitos vėl pusės, krautuvė neturi būti prikimšta prekių, ypatingai masinio vartojimo, kurias reklamuoti nėra reikalo, nes ir taip visi žino, kad kooperatyvo krautuvėje jas gauti galima. Taip darant, klijento akį patraukia daugybė tų masinio vartojimo prekių, ir jis nebekreipia dėmesio į tas prekes, kurias mes šiuo momentu norime ypatingai pareklamuoti.

Iš „Talkos".

Klausimai ir atsakymai

Kl. Karvė po vasaros blogai atrodė, neišsišėrė, o dabar atsirado po apatine žiauna guzas, kurį pradūrus bėga skystimas, bet karvė jaučiasi blogai, vis liesėja ir ėda tik minkštą pašarą. Kokia tai liga? *Šnekutis.*

Ats. Karvė serga aktinomikoze — grybelinė liga. Dažniausiai ja suserga raguočiai. Bet gali ir žmogus susirgti. Užsikrečia gyvuliai, ėsdami pašarus, ypač miežinius pelus. Šie pelai, ar kitas panašus pašaras, turi aštrius akuotus, kurie, ėdant sausus, sužeidžia liežuvį. Per tas žaizdeles patenka grybelis, kuris esti įvairiuose pašaruose

(Pabaigą žiūr. 112 pusl.)

SVEIKATA UŽ AUKSĄ BRANGESNĖ

Veido spaugai ir šunvotės

Veido spaugai nėra pavojinga liga. Tačiau ji nemaloni. Jie atsiranda dažniausiai pas jaunus žmones, kai jie pradeda bręsti. Pasitaiko spaugai ant veido ir ant kitų kūno dalių. Kartais jų esti visai nedaug, o kartais visas kūnas spaugais nusėtas.

Sunkesniais atvejais, kada spaugų daug, reikia kreiptis pas gydytoją, kuris ištirs atsiradimo priežastis ir nurodys gydymą. Lengvesniais atsitikimais, kada spaugų nedaug, galima ir plačiau gydyti. Pirmiausia reikia prisilaikyti kuo didžiausios švaros. Veidas ir visas kūnas plauti su muilu. Veidui plauti vartoti šaltą vandenį ir sieros muilą. Be to, patartina veidas šluostyti 1% salicylo spiritu, užlašinus jo ant vatos. Geras būdas yra garinti veidą ant smarkiai garuojančių virtų bulvių. Daroma taip: nukėlus bulves, apsisupti kokia nors skara taip, kad garai patektų į veidą. Kadangi garai kenkia akims, tai jas reikia gerai pridengti, kad garai nepasiektų. Garinama veidas keliolika minučių. Po to spaugai galima išspausti, nors nebūtinai. Jeigu spaudžiami, tai prisilaikant kuo didžiausios švaros: rankos turi būti karštu vandeniu su muilu nuprausios, panagės visai švariai išvalytos. Be to, asmens, kurie turi spaugus, negali valgyti labai dažnai mėsos (kurį laiką jos visai nereikėtų valgyti) ir aštrių valgių, o kuo daugiausiai valgyti vaisių, daržovių.

Šunvočių yra visokių rūšių. Kai kurios nedidelės, kitos didelės, labai skausmingos. Turint šunvotes arba turint palinkimą atsirasti šunvotėms, reikia švariai, ramiai gyventi, nenuvargti, neperšalti.

Kai šunvotės dar tik pradeda augti, jas reikia smarkiai ištepti jodu. Kartais nuo to nustoja augusios. Prieš tepimą jodu, labai naudinga šunvotė paskalauti kiek galima karštesniame vandenyje, kuriame ištirpyta kalium hipermanganicum (į dubenį vandens duoti 2—3 krištaliukus, kad vanduo nusidažytų vyšnine spalva). Vanduo su kalium hipermanganicum labai gerai dezinfekuoja. Juo galima plauti ir šiaip žaizdos. Paaugusią šunvotę tepti ichtioliu ir aprišti. Galime dar dėti boro rūgšties skiedinyje sudrėkintus tvarsčius. Kai šunvotės pradeda pūliuoti, reikia jas laikyti labai švariai. Kai jos tvarstomos, aplink pūliuojančią vietą nuplauti spiritu (galima denatūruotu). Rankas prieš tvarstymą nusiplauti su muilu. Kartais kelios šunvotės susilieja į vieną ir pasidaro tikra votis, kuri vadinasi karbunkulas. Jos be gydytojo gydyti negalima. Ypatingai jos pavojingos, kai atsiranda ant veido. Ant veido šunvotės yra pavojingiausios, labiausiai, kai jos atsiranda ant nosies sparnelių ir prie viršutinės lūpos. Todėl kas turi daugiau šunvočių, visuomet patartina kreiptis pas gydytoją. Ypatingai tada, kai jos atsiranda ant veido. Be to, turint šunvotes, reikia gyventi labai švariai, nes gali įvykti kraujo užkrėtimas.

Atsargiai valykite nosį

Dabar žmonės labai serga gripu ir sloga. Po šių ligų kai kas, o dažniausiai vaikai, suserga ausų uždegimu. Pastaroji liga yra pavojinga, nes ją gydant dažnai tenka daryti gan sunkią ausų operaciją. Todėl reikia saugotis, kad šia liga nesusirgus. Po gripo arba slogos susergama ausų uždegimu todėl, kad šių ligų bakterijos patenka į šonines ausų angas, o kartais per vadinamąjį Eustachijaus kanalą net į vidurinę ausį. Bakterijos lengviausiai patenka į ausų angas arba vidurinę ausį, valant nosį. Paprastai nosis valoma tokiu būdu: su nosine suspaudžiama viena arba abidvi nosies šnirpšlės ir smarkiai šnirpščiama. Smarki oro srovė išstumia iš nosies visus nešvarumus į nosinę. Bet kai iš karto suspaudžiamos abidvi šnirpšlės, tai nešvarumai, negalėdami išeiti laukan, patenka ir į ausų kanalus, nes nosies kanalai susisiekia su ausų kanalais. Patekę į ausų kanalus nešvarumai iš nosies, užkrečia slogos arba gripo bakterijomis ausies tam tikras dalis ir ten įvyksta ausų uždegimas. Todėl norint išvengti ausų užkrėtimo, sergant sloga arba gripu, reikia atsargiai valyti nosį. Būtent, valant nosį, visuomet reikia prispausti tik vieną šnirpšlę ir šnirpšti, kad per kitą oras galėtų visai laisvai išeiti. Paskui prispaudžia antroji šnirpšlė ir tokiu pat būdu išvaloma ir antroji nosies dalis.

Šitaip nosį reikia išmokinti valyti mažus vaikus. Žinoma, ir vyresnieji panašiai tegul nosį valo.

Arbata — vaistas

Arbata dabar jau visur labai paplitusi. Ją galima rasti beveik kiekviename name. Vartojama ji kaip gėrimas. Seniau arbata buvo labai didelė retenybė ir prastesnių žmonių tarpe vartojama kaip vaistas. Gydomos arbatos savybės žmonėms jau nuo seniai labai gerai žinomos. Kadaise arbatą gerdavo, kai sugesdavo pilvas, būtent, kai blogai jis virškindavo. Bet arbata buvo vartojama išoriniame gydyme. Susirgus akių uždegimu, buvo dedami arbatos kompresai. Šiais ir dar kitais atvejais arbata visai gerai veikia, todėl kadaise prityrę gydytojai prirašydavo gydymą arbata. Dabar, žinoma, arbata pakeitė kitoki vaistai, kurie veikia geriau, tikriau. Tačiau ir šiandien arbata dar yra vartojama gydant nuplikintas (karštu vandeniu apšutintas, įkaitusiu geležimi arba ugnimi apdegintas) vietas. Tai pigiausias ir labai geras vaistas gydyti nuplikinimus. Tam tikslui arbatinis šaukštelis arbatos įdedamas į stiklinę verdančio vandens ir palaikoma apie 10 minučių, kad arbata „pritrauktų". Paskui toje arbatoje suvilgomas drobinis skurdas, sulenkiamas keturlinkas ir uždedamas ant nuplikytos vietos. Po to kompresas aprišamas, nespaudžiant, sausu raiščiu. Kai kompresas išdžiūsta, uždedamas naujas. Po 10—12 dienų ir dideli nuplikinimai, tuo būdu gydant, pagyja. Jeigu jau labai nuplikinta, žaizda didelė ir gili, tada kas 20 minučių arba kas $^1/_8$ valandos per 12 arba ilgiausia per 24 valandas žaizda purkštuvėliu apipurkščiama gerai pritraukta, šviežia, šiltoka arbata. Po to ant žaizdos dedami kompresai, kaip aukščiau nurodyta. Taigi visais minėtais atvejais: blogai pilvui virškinant, esant akių išoriniam uždegimui, nusiplikinus arbata galima ir naudinga gydytis. Kadangi ji jau paplitusi, todėl reikia išnaudoti ne tik gėrimui, bet ir gydymui.

Galvos skaudėjimas

Galvą labiau skauda nuo pavargimo, persidirbimo. Dėl to, ėmus galvai skaudėti, reikia pasitraukti nuo darbo, pailsėti. Jei kieti viduriai — išvalyti juos klistiru. Po to kojas maudyti tokio karštumo vonioje, kaip gali iškęsti, laikyti jas vandeny 15—20 minučių; į vandenį įdėti didelę saują druskos. Dažnai padeda galvos ir kaklo masažas, daromas 5 minutes. Svarbu, kad kambaryje būtų tyras oras, o jei to nėra, tai reikia būti lauke. Dažnai galvos skaudėjimas sumažėja, kada ligonis esti tamsiame kambaryje ir tyli. Labai padeda gulėjimas ir prie galvos šaltų kompresų dėjimas. Visada reikia stengtis negalvoti apie galvos skaudėjimą ir kuo greičiausiai užmigti. Dažnai bemiegant galvos skaudėjimas pereina.

Jei tos priemonės nepadeda, reikia kreiptis į gydytoją, nes galvos skaudėjimas gali būti ženklas kokios nors didelės ligos: aštrios limpamos, smegenų, inkstų, arterijų, akių, ausų, nosies, pilvo, moteriškos ligos, džiovos ir t. t.

Ats. Sodiečiui. Guzas gydomas operaciniu būdu. Reikia skubėti, kad guzas perdaug neperaugtų. Nematčius sunku pasakyti koks pas tamstą guzas.

Ats. Sergančiam. Iš tamstos aprašymo atrodo, kad tai galėjo būti reumatizmas arba sąnarių uždegimas. Sergant reumatizmu labai dažnai pasitaiko širdies uždegimas. Pilvo patinimas, kurį tamsta pastebėjai, gali būti dėl širdies pakrikimo. Reikėtų dar tamstai pagulėti lovoje ir pasigydyti pagal gydytojo nurodymus. *Gydytojas.*

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

Vaismedžių skiepijamas

Iš sėklos išaugęs vaismedis, visuomet esti menkas, blogos rūšies. Jo vaisiai blogi, neskanūs. Net jeigu sėklą paimsime ir iš geriausios, brangiausios vaisių atmainos, tai iš jos vistiek išaugs menkos vertės vaismedis. Norėdami išsiauginti geros rūšies vaismedį, turime jį skiepyti. Kokia rūšimi medį paskiepysime, tokios rūšies gausime ir vaismedį. Skiepijimas — tai geriausia ir vienintelė priemonė išsiauginti tokios atmainos ir rūšies vaismedį, kokio norima. Jeigu, pavyzdžiui, žmogus nori išsiauginti obelaitę antaninę, tai kitaip to padaryti negali, kaip paimti nuo antaninės obelies vienmetę šakutę ir ją įskiepyti į iš sėklos išaugintą medelį. Obelaitė skiepyta šakute, jeigu tik prigis, išaugs į medį, kuris duos antaninius vaisius.

Šakutė arba akutė, paimta nuo gero vaismedžio, vadinasi skiepas, o neskiepytas medelis paskiepis. Medelius galima skiepyti ištisus metus, tačiau geriausia anksti pavasarį, kai tik pradeda medyje vaikščioti syvai ir anksti rudenį, kad iki žiemos skiepas prigytų. Dažniausiai tačiau šiuo būdu skiepijama pavasarį, nes geriau skiepai prigyja. Akute akiuojama vasarą, liepos pabaigoje ir rugpiūčio pradžioje. Šiuo kartu kiek plačiau kalbėsime tik apie pirmąjį skiepijimo būdą, nes pavasaris jau prasidėjo ir tuojau bus galima skiepyti.

Skiepijant reikalinga šakutė—auglys, peilis, tepalas ir medžiaga aprišti paskiepytam medeliui. Augliai — šakutės imamos nuo medžių bet kuriuo metu. Geriausia tačiau imti dabar. Imami augliai nuo geriausių, sveikiausių, derlingiausių atmainų, kurios dar nesenos. Imti tik vienmetes šakutes, kurios turi dideles, stiprias akutes (pumpurėlius). Nupiovus šakutes, jas reikia sudėti į ryšuliukus. Viename ryšuliuke nerišti daugiau, kaip 20 šakučių. Mažesni ryšuliukai geriau išlaikyti surišti. Ryšuliukai iki skiepijimo galima išlaikyti apkasus ore, arba sausame rūsyje, užkasus į smėlį. Ore laikant, ryšulėlis paguldomas sausoje, pavėsingoje vietoje ir ant jo užpilamas 15 cm storio smėlio sluoksnelis ir iš viršaus pridengiama eglišakiais. Laikant rūsyje, ryšulėliai galima sustatyti ir užpilti smėliu, kad būtų matomos ryšulėlių viršūnėlės. Jeigu bijoma pelių, tai dar reikia pridengti ėglių šakomis.

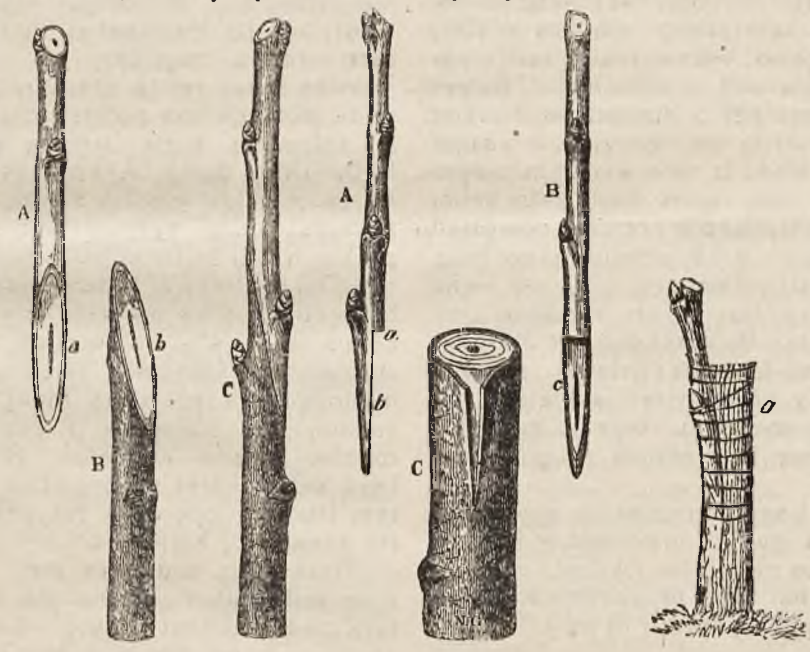
Peilis skiepijimui turi būti labai aštrus, kaip skustuvas.

Tepalas skiepijamo medelio žaizdoms užtepti galima pasigaminti namie. Tepalas turi būti pigus, geras: turi nebijoti nei saulės, nei drėgmės, turi nekenkti žaizdai, lengvai teptis ir žaizdą gydyti. Pasigaminti tepalas galima tokiais būdais.

I būdas: Vienam kilogramui tepalo pagaminti reikia paimti 830 gramų (83 dekus) kalifonijos arba sakų (švari eglių smala), 100 gramų (10 dekų) bičių pikio (pikis, tai ta košelė, kuria bitės suklijuoja rėmus, lubeles, audeklą ir t. t.), 30 gramų avių lajaus, 40 gramų raudonos ochros (dažų milteliai).

II būdas: Vienam kilogramui pagaminti reikia imti 915 gramų kalifonijos arba sakų, 15 gramų pikio, 30 gramų avių lajaus ir 40 gramų paprastų sijotų pelenų.

Gaminant pirmuoju ar antruoju būdu šį tepalą, reikia ant lengvos ugnies ištirpdyti kalifoniją, pikį ir lajų nedegamuose moliniuose arba geležiniuose puodukuose. Kai viskas puode ištirpsta, išsileidžia, tuomet po truputį, nuolat maišant, pilti pelenus arba ochrą. Išvirtas toks tepalas sustingsta ir gali stovėti negesdamas ir ilgesnį laiką. Kai reikia naudoti, tepti žaizdos, tada jis pašildomas.

Šildant tepalas vėl išsileidžia ir galima vartoti. Šis tepalas, pirmu ar antru būdu pagamintas, vadinasi šiltasis. Jis labai geras, tik nepatogus, kad greit užšąla ir sukietėja. Skiepijant daugiau medelių, jis reikia nuolat šildyti, kad nesustingtų. Dėl to dažnai dar vartojamas ir šaltas tepalas. Gaminamas šitaip: vienam kilogramui pagaminti reikia paimti 700 gramų kalifonijos arba sakų, 160 gramų avių lajaus, 80 gramų terpentino ir $2^1/_3$ stiklinės denatūruoto spirito. Į puoda dedama kalifonija ar sakai, lajus ir terpentinas. Ant lengvos ugnies viskas ištirpinama, o ištirpus, nuo ugnies nukeliama, truputį ataušinama ir šaltan supilamas spiritas. Su spiritu elgtis atsargiai, kad iš puodo neišbėgtų ir neužsidegtų. Šis tepalas laikomas gerai užkimštuose buteliuose, kad spiritas neišgaruotų. Tam tinka ir denatūruotas spiritas. Aprišamoji medžiaga geriausia yra rafija. Bet gali būti vartojami vilnoniai siūlai, ragažės.

Skiepinami medeliai įvairiausiais būdais.

I *Skiepijimas užkišimu už žievės.* Šiuo būdu galima skiepyti tik pavasarį, kai gerai atšoksta medžio žievė. Skiepijama tokiu būdu: aštriu peiliu nupiaunamas lygiai paskiepis, perpiaunama išilgai paskiepio žievė ir, ją atlupus, už jos užkišama įstrižai nudrožtas skiepas, nupiautas tokiu budu, kaip paveiksliuke dešinėje. Paskui medelis aprišamas ir užtepamas tepalu. Jeigu aprišama rafija, tai po kiek laiko, kai medelis pradės storėti, reikia patikrinti, ar rafija neįsipiovė į žievę. Mat, rafija nesitempia, todėl, augant medeliui storyn, labai jį suveržia, o kartais net žievėn įsipiauna. Tuo atveju rafija reikia atleisti.

Šis skiepijimo būdas yra geras ir dažniausiai vartojamas perskiepijant senus medžius. Seni medžiai skiepinami į šakas, taigi tokiu pat būdu, kaip aukščiau aprašyta.

II. *Skiepijimas sudūrimu.* Tai geriausias skiepijimo būdas. Kaip jis atliekamas, matome brėžinyje iš kairės. Skiepijant šiuo būdu, skiepas ir paskiepis turi būti vienodo storumo. Taigi šiuo būdu skiepyti galima tik plonus laukinukus, nes šiems sustorėjus, negalima surasti tokio pat storumo skiepo. O kai skiepas yra plonesnis, tada šiuo būdu skiepyti negalima. Skiepo žievė turi sutapti su laukinuko žieve, o mediena su laukinuko mediena. Tik tada skiepas prigis. Iš to bus suprantama, kad skiepijant šiuo būdu reikia skiepas ir paskiepis labai tiksliai nupiauti, kad plokštumos, jas suglaudus, visai sutaptų, kad atrodyti, jog tas pats medelis įstrižai perpiautas paskui vėl suklijuotas. Jeigu būtų sunku pririnkti vienodo storumo skiepas ir paskiepis, tai reikėtų jų plokštumas taip suglausti, kad bent vienas skiepo ir paskiepio šonas žieve ir šerdimi visai sutaptų. Po to reikia stipriai surišti ir raištį užtepti kraštus tepalu. Šiuo būdu skiepijama ne tik obelys ir kriaušės, bet ir čeresnės, slyvos, vyšnios. *J.*

Vystosi jis liežuvyje, o kartais žandikauliuose, galvoje ir kitur. Ten, kur tas grybelis pradeda vystytis, prasideda tynimas. Jeigu vystosi kaule (pav., žandikaulyje), tai kaulas išsipučia, ištinsta. Iš tokių guzų dažnai skystimas pats teka. Patrynus tą, skystimą tarp pirštų, juntamos lyg smėlio kruopelytės. Tos kruopelytės, tai grybo aktinomikozo kolonijos, tūkstančiai grybelių, sulipusių vienon vieton. Kartais tos kruopelytės galima ir pamatyti. Jos yra geltonos spalvos. Kai aktinomikoza suserga oda, tose vietose atsiranda guzai, apaugę sustorėjusia oda aplinkui. Pagydyti šį ligą gana sunku. Jeigu gydoma, kai tik gyvulys suserga, tai dar pavyksta pagydyti. Geriausiai galima pagydyti padarius operaciją, tai yra, išpiovus susirgusią vietą. Tai padaryti, žinoma, gali tiktai veterinarijos gydytojas. Yra ir kiti gydymo būdai. bet labai netikri. Vieną iš jų, prieinamiausį paduodame: nukirpti ant guzo odos esamus plaukus, odą gerai ištrinti spiritu arba benzinu, paskui tą vietą du kartu per dieną, kiekvieną kartą po 15 minučių trinti šviežiai paruoštu mišiniu. Tas mišinys daromas iš kamforinio aliejaus ir 10% jodo vazogeno. Vieno ir kito reikia paimti po lygią dalį ir sumaišyti. Tuo mišiniu trinama per 5 dienas. Po 5 dienų trinama spiritu ar benzinu, o paskui tokiu pat būdu ir tiek kartų nurodytu mišiniu. Į vidų reikia duoti jodo kalio. Tuo tikslu aptiekoje reikia nusipirkti 12 miltelių po 5—6 gramus jodo kalio *(kalii jodati)*. Kasdieną duoti po vieną miltelį, ištirpdžius ½ litr. vandens. Jeigu liga būtų išsivysčiusi ant liežuvio (liežuvis esti išbertas gelsvos spalvos grūdeliais ir vėliau visai sukietėja, pasidaro lyg medinis), tada jo paviršius supiaustomas ir tepamas Lugulio tirpiniu.

Ši liga pagydoma tik tuo atveju, kai pradedama gydyti pradžioje ir kai yra veterinarijos gydytojas. Gydant ligai užsisenėjus, labai retai tepagydoma. Geriau gyvulys papiauti, kol dar jis nesuliesėjęs.

Kovokime su sodų kenkėjais

Artinasi pavasaris. Nubus gamta, o su ja ir visi augalai. Pabus kartu ir vaismedžių kenkėjai.

Kenkėjų yra daug rūšių: vabzdžiai, vikšreliai, amarai, rūdys grybeliai ir kiti. Jų čia neišvardinsime, tik pažymėsime, kad visi jie sode pridaro nemaža nuostolių.

Medis tik tada gerai auga ir duoda gerą vaisių derlių, kai jis yra sveikas ir turi patogias gyvenimo sąlygas. Tad netik reikia vaismedį patręšti, bet reikia sudaryti jam ir kitas geras augimo sąlygas. Dažnai esti taip, kad nors vaismedis ir patręštas, bet jis turi sužalotus lapus, žiedus bei žievę ir dėl to silpnai auga, arba silpnai veisia.

Kad vaismedis gerai augtų, jis turi turėti daug sveikų lapų. Lapai augalo gyvenime turi didelę reikšmę ir yra tas pats, kas žmogui plaučiai. Lapais augalas kvėpuoja, paima dalį organinio maisto iš oro, perdirbą tą maistą, kurį paima šaknimis iš žemės ir išnešioja po visą augalą. Be to lapais išgaruoja tas vanduo, kuris paimamas šaknimis iš žemės su ištirpintu jame maistu. Lapų žalia spalva (chlorofilas) augalui reiškia tiek pat, kiek gyvuliui kraujas.

Iš to matome kaip didelę reikšmė augalui turi lapai. Deja, lapai turi daug įvairių priešų, kurie juos dažnai sunaikina. Prie tų priešų priklauso visų pirma įvairūs vikšreliai (kirmėlės) amarai ir grybeliai. Dauguma naikina lapus, o kai kurie ir žiedus bei ūglus.

Kaip kovoti su šiais kenkėjais? Griežčiausias kovos būdas, tai sudaryti sodui geras, sveikas augimo sąlygas. Anksti pavasarį reikia rinkti ir naikinti užsilikusius ant veismedžių sausus lapus, bei vaisius, kuriuose dažnai būna įvairių kenkėjų lizdai.

Luobinė medžio žievė reikia nuvalyti geležiniu šepečiu, nes ant medžio kamieno luobo, plyšiuose per žiemą yra pasislėpę įvairūs kenkėjai, bei sudėję ten savo kiaušinėlius, iš kurių, atšilus, išsiris kenkėjai valant medžius, gera yra patiesti maišus ar paklodę po medžiu ir tik ant jų valyti žievę, o paskui sunaikinti, priešingu atveju kenkėjai bei jų kiaušinėliai nukristę žemėn vėliau sugrįžtų vėl į medį. Tankias šakas reikia praretinti, kad tuo būdu būtų galima prileisti daugiau saulės spindulių, kurie užmuša grybelius, ir sutvirtina ūgius. Anksti pavasarį, kada saulė įšildo medžio stiebą, pradeda medyje judėti syvai. Naktį gi dažnai pašąla ir vėl šaltis sulaiko syvų judėjimą. Dėl to medžiai dažnai peršąla. Kad to nebūtų, reikia medžiai išbaltinti kalkėmis su 3—4% kalifornijos skystimu ar mėlyno akmenėlio skiediniu. Toks mišinys netik apsaugos medį nuo peršalimo, bet sunaikins ir likusius ant medžio stiebo kenkėjus. Bet reikia bent keletą kartų vaismedžius purškinti tam tikrais preparatais (skystimais) kurie sunaikintų kenkėjus.

Gera būtų, kad, kas turi knygeles apie sodą, dabar pasiskaitytų o kas neturi, neatidėliojant įsigytų. Tai kaštuos skatikus, o naudos iš jų bus daug.

Taip pat būtų labai gera, kad keliese ar keliolika ūkininkų susidėję nusipirktų purškintuvą medžiams purkšti.

Jeigu tinkamiau prižiūrėsime sodus, bus jie sveikesni, greičiau augs ir atneš daug didesnę naudą, negu ligi šiol.

V. Kadziauskas.

Rudnios kooperatyvo veikla 1938 m.

Šių metų kovo mėn. 12 d. įvyko Rudnios Vartotojų Bendrovės „Šaltinio" metinis visuotinis narių susirinkimas (Rudnia yra bažnytkaimis Varėnos valsčiuje, Vilniaus-Trakų apskrityje). Susirinkimas buvo labai gausus, nes jame dalyvavo daugiau, kaip keturi penktadaliai visų B-vės narių. Susirinkimui pirmininkavo J. Kviecinskienė, o sekretoriavo A. Marcinkevičius. Kooperatyvo vedėjas padarė išsamų pranešimą apie bendrovės veiklą.

Rudnios kooperatyvas yra vienas jauniausių mūsų kooperatyvų. Jis pradėjo veikti dar tik 1937 m. antroje pusėje. Neatsižvelgiant į tai, kad Rudnios kooperatyvas veikia tik antrus metus ir jo nariais yra neturtingi smiltingų žemių ūkininkai, vis dėlto jis sparčiai plečiasi ir auga. Šių metų pradžioje kooperatyve buvo 82 nariai su 830 auks. pajų kapitalo. Per 1938 m. buvo parduota prekių už 24.046,27 auks. ir gauta brutto pelno 3025,98 auks. Atskaičius prekybos išlaidas, tikro pelno liko 1.227,52 auks.

1938 m. gruodžio 31 d. balansas

Aktyvai		
Inventorius	215,93	auks.
Pinigai kasoje	752,63	„
Prekės krautuvėje	2.707,96	„
Pajai kitose institucijose	142 40	„
Pristatytojai	12,40	„
Pereinamos sumos	46,25	„
„Społem"	8 24	„
Iš viso	3.885,41	„
Pasyvai		
Pajai	830,—	„
Visuomeninis kapitalas	95,48	„
Amortizacinis fondas	36,48	„
Paskolos	1.483,20	„
Pereinamos sumos	212,73	„
Tikrasis pelnas	1 227,52	„
Iš viso	3.885,41	„

Šiemet dalis pelno buvo paskirstyta kooperatyvo nariams už įpirkimą. Kas daugiau kooperatyve buvo nupirkęs prekių, tas daugiau ir dividendo gavo. Todėl tie nariai, kurie stengėsi visas prekes pirkti tiktai savame kooperatyve, gavo dividendo daugiau, nes jie kooperatyvui daugiau davė uždirbti, o tie nariai, kuriems buvo mielesnė privatiška krautuvė, kurie kooperatyve mažai ką, tik dėl akių pirkdavo, šiuokart labai nusivylė, beveik nieko negaudami dividendo.

Kooperatyvo nariai, pajutę realią naudą iš savo bendrovės, dauguma pasižadėjo įnešti ir papildyti savo pajus, kad kitais metais jiems priklausomas dividendas nuo įpirkimo nebūtų į pajų prirašomas, bet būtų prekėmis išmokamas.

Susirinkimas patvirtino valdybos ir tarybos apyskaitas ir paririnko dalį naujų tarybos narių.

Rudnios kooperatyvo vedėju ir buhalteriu buvo ir paliko J. Mudėnas.

Narys.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų kovo 31 d., Vilniaus Javų-Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14 00—15.00
Kviečiai	18.50—20.00
Miežiai	17.25—18.00
Avižos	13.75—15.75
Grikiai	20.75—21.75
Sėmenys	53 00—54.00
Vikai	19.75—20.75
Lubinas (mėlynas)	11.75—12.50
Kvietinės sėlenos	12.50—13.00
Ruginės sėlenos	10.75—11.00
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.00
„ „ „ detal.	3.40
„ „ II rūšies urme	2.90
„ „ „ detal.	3.30
„ „ sūdytas urme	2.60
„ „ „ detal.	2.80
Kiaušinių 1 kg urme	1.20
„ „ detal	1.40

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras